

A Magyar Sakk Szövetség Elnökségének

1/I/2025. számú határozata

a Nemzeti Sakk Csapatbajnokság NB II. osztályának Barcza csoportjában
2024. december 15-én elmaradt Hajdúböszörményi SE – Kazincbarcika VSC mérkőzés
tárgyában

Előzmények

A Nemzeti Sakk Csapatbajnokság (a továbbiakban: NB CsB) 2024. július 7-én kiadott szabályzata értelmében 2024. augusztus 4-én tartott sorsolás alapján a Hajdúböszörményi SE mint helyválasztó csapat és a Kazincbarcika VSC mint vendégcsapat között 2024. december 15-én vasárnap délelőtt 10 órakor a Nemzeti Sakk Csapatbajnokság NB II. osztályának Barcza csoportjában mérkőzés került kiírásra.

A mérkőzésen a Kazincbarcika VSC csapata (a továbbiakban: KVSC) nem jelent meg és vis maior helyzetet sem jelzett. Tekintettel arra, hogy az NB CsB szabályzatának 15/1. pontja értelmében ilyen esetben a Magyar Sakk Szövetség (a továbbiakban: MSSZ) Versenybíró Bizottsága (a továbbiakban: VB) jár el, a VB kivizsgálta az esetet és 2025. január 10-i, VB/20250110/1..5 számú határozatában megállapította: vizsgálata szerint a KVSC csapata annak ellenére nem vett részt a találkozón, hogy ez irányú halasztási kérelmüket az MSSZ Versenyiroda – a szabályokkal összhangban – elutasította, s a mérkőzés elmaradásának egyetlen oka a KVSC csapatának meg nem jelenése. A VB az NB CsB versenykiírás 15/b. pontja alapján

- a KVSC csapatát 60.000 Ft pénzbírsággal sújtotta, melyet köteles 10 munkanapon belül befizetni az MSSZ számlájára,
- a mérkőzés pótlására a legközelebbi tartaléknapot, 2025. január 26-át jelölte ki, valamint
- figyelemmel arra, hogy a KVSC által a mérkőzés elmaradására adott magyarázat alapján a VB álláspontja szerint a KVSC nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a mérkőzést le tudja játszani, a KVSC csapatát a 2025/26-os idényre egy osztállyal lejjebb, vagyis NB II-ből a megyei bajnokságba sorolta.

A VB határozata tájékoztatta az érintetteket, hogy az elsőfokú határozat ellen az MSSZ Elnökségéhez küldött fellebbezéssel lehet élni.

A VB határozata ellen a Hajdúböszörményi SE csapatvezetője, Gál József István fellebbezést nyújtott be 2025. január 18-án az MSSZ Elnökségéhez oly módon, hogy azt elektronikus levél csatolmányaként juttatta el Szamosközi Péter VB tag és Sipos István főtitkár részére. Az MSSZ Elnöksége részére a fellebbezést Szamosközi Péter nem továbbította, Sipos István 2025. január 23-án délelőtt 11 óra 20 perckor továbbította.

Az MSSZ elnöke a kiemelt sürgősségre (a fellebbezésről való értesülést követő 3. napon esedékes mérkőzésre) tekintettel – élve az MSSZ Alapszabály 18. § (4) pontjában foglalt lehetőséggel – elektronikus levél útján történő szavazást rendelt el. Az Elnökség 2025. január 23-i, 1/E/2025 számú határozatában egyhangúlag egyetértett azzal, hogy a Magyar Sakk Szövetség Versenybíró Bizottságának 2025. január 10-én kelt, VB/20250110/1..5 számú határozatai ellen Gál József István által 2025. január 18-án a Magyar Sakk

Szövetség Elnökségéhez címzett fellebbezés tárgyában a Magyar Sakk Szövetség Elnöksége mint másodfokon eljárni illetékes szerv három tagú tanácsban járjon el (a továbbiakban: tanács), és a tanács tagjai FA dr. Polyánszky Zoltán, a Magyar Sakk Szövetség elnöke, valamint NA Komiszár Nanetta és IA Pergel László, a Magyar Sakk Szövetség versenybíró minősítéssel is rendelkező elnökségi tagjai legyenek.

A tanács által folytatott vizsgálat megállapításai

A tanács mint másodfokon eljáró testület 2025. január 24-én délután 15 óra 45 perckor tartotta ülését. A tanács vizsgálta:

- a VB első fokú határozatát,
- Gál József István fellebbezését,
- a „Sakkjáték versenyszabályzata” című dokumentumot, az NB CsB versenykiírását, valamint a Magyar Sakk Szövetség Sportfegyelmi Szabályzatát,
- a Hajdúböszörményi SE és a Kazincbarcika VSC csapatvezetőinek a másodfokú eljárás feltáró szakaszában tett szóbeli nyilatkozatait,
- a sportot és a sakk sportágat érintő szabályozó eszközök további releváns szöveghelyeit.

A tanács elvi élel megállapította, hogy az elmaradt mérkőzés kapcsán másodfokon hozott határozatnak – amennyiben lehetséges – az alábbiak figyelembevételével szükséges megszületnie:

- a vétkes fél büntetése legyen arányos az elkövetett vétséggel,
- a kiszabott büntetés legalább részlegesen állítsa helyre a vétséggel a vétlen félnek okozott kárt,
- a kiszabott büntetés ne okozzon aránytalan érdeksérelmet harmadik félnek.

A tanács emellett további elvi állásfoglalást tett, miszerint az MSSZ Elnökségének a döntés előkészítése során nem csak mint az ügyben másodfokon eljáró szervnek, hanem mint a magyar sakk sportért általánosságban felelős testületnek is jogában áll az esettel összefüggő szempontokat érvényesíteni.

A tanács a fentiek figyelembevételével vizsgálta a listázott dokumentumokat és megállapította az alábbiakat:

1. A VB elsőfokú határozatának pontjai – az alábbi, 2. pontban foglalt kivétellel – a hatályos szabályokkal összhangban állnak, a mérkőzés elmaradásában az egyetlen vétkes fél a KVSE.
2. A VB 4. határozati pontjában jogszerűtlenül határoz úgy, hogy a 2025. január 26. napjára előírt mérkőzésre „*a mérkőzés versenybíróját a VB jelöli ki*”, tekintettel arra, hogy az NB CsB versenykiírása a bírókijelölésre semmilyen felhatalmazást nem tartalmaz a VB részére, míg az MSSZ Szervezeti és Működési Szabályzatának II. rész e) pont „Versenyiroda-vezető” cím alatti szövege szerint a bírókijelölés („bíróküldés” megfogalmazással) az MSSZ versenyiroda-vezetőjének feladata.
3. Gál József István fellebbezését méltányolhatónak tartja a tekintetben, hogy a VB határozatában kiszabott büntetés részlegesen sem állítja helyre a vétséggel a vétlen félnek okozott kárt, tekintettel arra, hogy a Hajdúböszörményi SE magasabb játékerőt képviselő játékosai az idény elején úgy alakították ki időbeosztásukat, hogy az NB CsB versenykiírásában foglalt versenynapokon

rendelkezésre álljanak, de ez a tartaléknapiakon nem feltétlenül teljesül. Ezzel szemben a vétkes fél azért nem jelent meg a versenykiírásában foglalt december 15-i versenynapon, mert nem tudott volna megfelelő csapattal kiállni, míg ezt január 26-án jobb eséllyel tudja megtenni, így a halasztással – vétség árán – eléri célját, amiért a Hajdúböszörményi SE-t a 2024/2025-ös idényben elérhető csapatbajnoki eredmény tekintetében nem kompenzálja a KVSC pénzbüntetése és alacsonyabb osztályba sorolása.

4. Gál József István fellebbezésben foglalt kérése, miszerint a KVSC 5 konkrét játékosát a VB által a mérkőzés pótlása céljából 2025. január 26. napjára elrendelt mérkőzésen való szerepeltetéstől a másodfokon eljáró testület tiltsa el, nem teljesíthető, tekintettel arra, hogy egy játékos mint egyéni sportoló eltiltásához a sportolóval szembeni fegyelmi eljárásban van csak jogszerű lehetőség, de a nevezett játékosok a másodfokon eljáró testület tudomása szerint nem követtek el fegyelmi vétséget.
5. A hatályos szabályzatok számos, az esettel megítélésével összefüggő ellentmondást tartalmaznak, és ebben a konkrét esetben nem teszik lehetővé, hogy a kiszabott büntetés legalább részlegesen helyreállítsa a vétséggel a vétlen félnek okozott kárt, ez által jelentősen korlátozták az elsőfokon eljáró VB mozgásterét. Ezért a tanács – figyelemmel arra, hogy az MSSZ Elnöksége mint az MSSZ Alapszabályának 16. § 3/c. pontja szerint az MSSZ szabályzatainak megalkotására jogosult testület nevében, eredeti jogalkotói hatáskörben jár el –, a méltányosság elvének, valamint a Felek és a sakk sportág érdekeinek szem előtt tartásával a szabályzatokban nem szereplő, de azok céljával nem ellentétes büntetési tételek kiszabásának lehetőségét is vizsgálta, és az általános jogelvek, valamint a sportról szóló 2004. évi I. törvény és a Nemzetközi Sakkszövetség „Sakkjáték szabályzata” című dokumentuma szövegére támaszkodva hozza meg döntését.

Az 5. pont indoklása:

Az NB CsB kiírás 15/a. pontja rögzíti, hogy „*a Versenybíró Bizottság a mérkőzések halasztását nem engedélyezi*”, kivételként említve a 15/b. pontot, amely vis maior esetre valóban kivételt fogalmaz meg, azonban ugyanezen pont a mérkőzéstől való indokolatlan (azaz vis maior hiányában történő) távolmaradást súlyos vétségnek minősíti, de egyúttal a mérkőzés pótlását kötelezően előírja. Összefoglalva: a szabályzat nem engedélyezi a halasztást, de mérkőzés elmaradása esetén kötelezően előírja annak halasztott pótlását.

Az NB CsB kiírás 15/c. pontja egyrészt rögzíti, hogy „*A csapatokra 1 óra a várakozási idő, ami után a versenybíró megállapítja a mérkőzés elmaradását.*”, másrészt azt tartalmazza, hogy „*Amennyiben az utazó csapat késik, illetve késése az 1 óra várakozási időt meghaladja és a Versenykiírás szerinti feltételekkel azt nem hajlandó játszani, valamennyi játszmáját kontumáltan veszti (12:0)*”. Amellett, hogy a szöveg belső ellentmondást tartalmaz, miután ha 1 óra várakozást követően meg kell állapítani a mérkőzés elmaradását, akkor nem merülhet fel, hogy 1 óránál nagyobb késés esetén milyen feltételekkel hajlandó játszani az utazó csapat, a szöveghely ellentétes a sportág érdekével is, az alábbi okokból:

- Egy csapat késése nem minősül vétségnek és mindösszesen 10.000 Ft befizetésével jár, ha 1 órát meghaladó késése miatt meghíúsul a forduló, ami visszaélésre adhat okot.

- Egy órát meghaladó késés esetén 12:0 eredményt kell beírni, míg ha nem késik a csapat, hanem el sem indul a helyszínre (azaz még kevesebbet tesz a mérkőzés szabályos lejátszásáért), akkor halasztott mérkőzést játszhat, még ha kockáztatja is a következő évadra vonatkozó visszaminősítést.

Míg az NB CsB versenykiírás 15/b. pontja a mérkőzéstől való indokolatlan (vis maior hiányában történő) távolmaradást súlyos vétségnek minősíti, az MSSZ Fegyelmi Szabályzat 5. § (1) pontja azokat az eseteket, „*amelyek tekintetében a lefolytatandó eljárást és a szabályszegés jogkövetkezményét az adott szabályzat maga rögzíti és az eljárást az adott szabályzat kifejezetten nem a sportfegyelmi bizottság, hanem más személy vagy szervezet (pl. a versenybíró, versenybíró) hatáskörébe utalja*”, a versenyszabályok csekély fokú megsértése, kisebb sportszerűtlenségek közé sorolja.

A fentiek alapján a tanács megállapította, hogy a szabályzatokban

- az egyik fél hibájából elmaradt mérkőzés kötelező pótlásának előírása nincs összhangban azzal az elvvel, miszerint a szabályzat a halasztást még akkor sem engedélyezi, ha abban a két csapat megegyezik;
- míg késés esetén a szabályzat kárpótolja a fölöslegesen készülő és megjelenő felet a 12:0 eredménnyel, addig a súlyos vétségnek minősülő szándékos távolmaradás esetén a vétlen felet is kötelezi egy számára akár alkalmatlan időpontban (az első tartaléknapon) a mérkőzés lejátszására, amely nem az ő hibájából maradt el;
- a „Sakkjáték versenyszabályzata” és az NB CsB súlyos vétségnek minősíti a szándékos távolmaradást (ami alapján – a Sporttörvény értelmében – fegyelmi eljárást kellene indítani), míg az MSSZ Fegyelmi Szabályzata ezt a szabályok csekély fokú megsértéseként tartja számon.

A tanács határozata

A tanács

1. helyben hagyja az elsőfokú határozatban foglalt pénzbüntetést;
2. helyben hagyja a mérkőzés 2025. január 26. napjára elrendelt pótlását;
3. az elsőfokú határozatot felülbírálván a Kazincbarcika VSC csapatát nem sorolja a megyei bajnokságba a 2025/2026. évadra, ugyanakkor felhívja a Kazincbarcika csapatát, hogy vis maior helyzet hiányában a továbbiakban tartózkodjon a mérkőzésektől való távolmaradástól;
4. a 2025. január 26-én esedékes Hajdúböszörményi SE – Kazincbarcika VSC mérkőzésen a Kazincbarcika VSC kárára előzetesen 3 táblapont hátrányt, a Hajdúböszörményi SE javára 3 táblapont előnyt állapít meg oly módon, hogy a Nemzetközi Sakkszövetség irányában a lejátszott játszmák tényleges eredménye kerül jelentésre, ugyanakkor az NB CsB II. osztály Barcza csoport eredménytáblázatában a mérkőzésen a Kazincbarcika VSC által ténylegesen elért táblapontokból 3 pontot le kell vonni, a Hajdúböszörményi SE által ténylegesen elért táblapontokhoz pedig 3 pontot hozzá kell adni. Amennyiben a levonás 0-nál kisebb értéket, vagy a hozzáadás 12-nél nagyobb értéket eredményezne, akkor csak annyi táblapontot kell levonni, amellyel a levonás után 0 érték marad és csak annyi táblapontot kell hozzáadni, amellyel a hozzáadás után 12 pont adódik;
5. az elsőfokú határozatot felülbírálván megállapítja, hogy a 2025. január 26. napjára előírt mérkőzésre a mérkőzés versenybíróját az MSSZ versenyiroda-vezetője jelöli ki;

6. felhívja az MSSZ Elnökségét, hogy legkésőbb a 2025/2026. idényre vonatkozó NB CsB versenykiírás közzétételének napjáig gondoskodjon a jelen határozatban kifogásolt szabályozási szöveghelyek módosításáról, a szabályzatok belső és külső koherenciájáról.

Indoklás

1. pont: A pénzbüntetést az NB CsB kiírás 15/b. pontja kötelezően előírja.
2. pont: Az indokolatlanul elmaradt mérkőzés pótlását az NB CsB kiírás 15/b. pontja kötelezően előírja.
3. pont: A Felek szóbeli nyilatkozatai alapján a tanács azt állapította meg, hogy a Kazincbarcika VSC megyei bajnokságba visszaminősítése a lehetséges legsúlyosabb büntetés, amely az elkövetett vétséggel nem arányos és a vétlen fél érdeksérelmét részlegesen sem orvosolja, miközben a kazincbarcikai sakkélet lehetőségeinek beszűkítése nem áll a sportág érdekében.
4. pont: Bár Gál József Istvánnak a fellebbezésében foglalt, egyes játékosoknak a 2025. január 26-i mérkőzéstől való eltiltására vonatkozó indítványa a fentebb ismertetett okokból, az érintett játékosok indokolatlan jogsérelmének elkerülésére tekintettel nem fogadható el, az indítvány célját a másodfokon eljáró testület méltányolta, és az abban foglalt célt közelítően szolgáló döntést foganatosított az alábbi szabályozó eszközök alapján:
- A sportról szóló 2004. évi I. tv. 13. § (3) bek. g) és h) pontjai alapján pontlevonás mint sportfegyelmi büntetés alkalmazható.
 - A FIDE „Sakkjáték szabályzata” 12.9.4. pont alapján lehetséges a vétlen játékos adott partiban elért pontszámának növelése (az adott játszmában elérhető maximum pontszámig), ahol csapatverseny esetében értelemszerűen „játékos” alatt „csapat”, „játszma” alatt „mérkőzés” értendő.
5. pont: Az MSSZ Szervezeti és Működési Szabályzatának II. rész e) pont „Versenyiroda-vezető” cím alatti szövege alapján a versenybíró az MSSZ versenyiroda-vezetője jelöli ki.
6. pont: A hivatkozott szabályzatok jelen formájukban következetlenek és számos esetben nem szolgálnak a döntéshozatal megfelelő alapjaként.

A Magyar Sakk Szövetség Elnöksége nevében:

dr. Polyánszky Zoltán elnök s.k.

Komisár Nanetta elnökségi tag s.k.

Pergel László elnökségi tag s.k.

Budapest, 2025. január 25.